

Vanhusneuvoston kokous 22.10.2024

Yhteenvetoa talousarviokommenteista

Vanhusneuvosto toteaa, että talousarvion raameissa eri toimialueille ei ole huomioitu ikääntyneiden määrän ja siis myös heidän palvelujen tarpeen merkittävää lisääntymistä lähi vuosikymmeninä. Ikääntyneiden palveluille esitettyä säästöraamia tulee siis pienentää eli määrärahoja lisätä.

THL:n tietojen perusteella Keski-Suomessa on ikääntyneillä keskimääräistä raskaampi palvelurakenne kuin muualla Suomessa. Suunnitelmat sen keventämiseksi on tehty, mutta sen edellyttää riittävää panostamista ja resurssointia ennakointiin, ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tunnistamiseen, varhaiseen puuttumiseen, kuntoutukseen jne. Ikääntyneiden asiakasohjauksen palautteiden ja RAI-arvioinnin tulosten mukaan tarvitaan vaikuttavia toimia ennaltaehkäisevästi ja oikea-aikaisesti, jotta voidaan ehkäistä raskaimpiin palveluihin ohjautuminen. Tätä ennaltaehkäisevän työn lisääntynyttä tarvetta ei vanhusneuvoston mielestä ole huomioitu riittävästi ikääntyneiden palvelujen talousraamissa.

Hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviossa ikääntyneiden palveluissa ei ole resursseja seniorikeskuksiin, vaikka niiden toiminnan käynnistäminen on nimenomaan arvioitu vähentävän ikääntyneiden ohjautumista raskaampiin palveluihin. Hyvinvointialueen uudistamisohjelmassa ikääntyneiden kohdalla on seniorikeskusten perustaminen ja siihen tarvittavat resurssit tulee sisällyttää talousarvioon. Useiden ikääntyneidenkin palvelujen kohdalla todetaan sähköisten palvelujen ensisijaisuus. Seniorikeskuksiin on koottava ikääntyneiden digiosaamisen ohjaus, että sähköisten palvelujen käyttö mahdollistuu myös ikääntyneillä.

Sopeuttamistoimenpiteissä esitetään omaishoidontuen myöntämisperusteiden kiristämistä siten, että alimman luokan palkkio poistetaan uusilta asiakkailta. Omaishoito säästää muista palveluista. THL:n raportin mukaan Keski-Suomessa (keskisuomalaisen vastaajan oman arvion mukaan), jos omaishoitajaa ei olisi alimmassa palveluluokassa, tarvitaan kotihoitoa 3 krt/vuorokaudessa tai enemmän. Eli päätös lisää kustannuksia kotihoidossa. THL:n raportissa omaishoidon toteutumisesta verrataan eri hyvinvointialueiden omaishoidon toteutumista Omakari-ehdotukseen, joka on THL:n suositus omaishoidon toteuttamiseksi.

Viimeisimmässä raportissa todetaan, että Keski-Suomessa alaraja omaishoidon tuen piiriin on tiukempi kuin Omakari-ehdotuksessa ja nyt siis siitäkkin oltaisiin luopumassa uusien asiakkaiden kohdalla. Hyvinvointialueen strategiassa painotetaan yhdenvertaisuutta ja päätös, joka koskisi vain uusia omaishoidon asiakkaita olisi eriarvoistava. Hyvinvointialueen ikääntyneiden raskaamman hoidon purkamisessa ei ole tuotu esille omaishoitajaolettamaa, mutta todennäköisesti omaishoidon tarve lisääntyy. Ikääntyneet ovat jo siis merkittävä voimavara ja ovat pienen korvauksensa ansainneet.

Julkisessa keskustelussa on tuotu esille, että ikääntyneiden pelot entisaikojen vaivaistaloja ja vanhuutta kohtaan ovat lisääntyneet. Keski-Suomessa on suuri haaste toteuttaa

ikäntyneiden palvelurakenteen muutos maltillisesti. Ikäntyneet tulisikin nähdä voimavarana, eikä vain kulueränä.

Kotihoidossa esitetään sopeuttamistoimenpiteenä kotihoidon kolmen alueen ulkoistamista ja palvelujen tuottamista kumppanuudessa. Vanhusneuvosto esittää toivomuksen, että kumppanuuksista sovittaessa voitaisiin huomioida, ettei saman ikäntyneen kotihoidosta vastaa päivittäin usea eri henkilö.

Positiivisina huomioina vanhusneuvosto toteaa, että valtuuston linjaus ympärivuorokautisen palveluasumisen mahdollistuminen jokaisessa kunnassa toteutuu talousarvion määrärahojen puitteissa, johtamisrakennetta on selkiytetty ja positiivista on myös, että seniorin hyvinvointineuvola on vakinaistettu koko hyvinvointialueelle.